

Kárenyhítési rendelet

32/2009. (III. 31.)

Jogi háttér

A 2008. december 18-án elfogadott és 2009 február 3-án hatályba lépett új kárenyhítési törvény (2008. évi CI. törvény a nemzeti agrárkár-enyhítési rendszerről és a kárenyhítési hozzájárulásról) végrehajtási rendeleteként 2009. március 31-én kihirdetésre került a kárenyhítési eljárásról szóló 32/2009. (III. 31.) FVM rendelet.

- A kárenyhítési törvény és a kárenyhítési rendelet előírásai csak a termőföldet (szántóföldet, szőlő- és gyümölcsültetvényt) művelő, növénytermesztő mezőgazdasági termelőkre vonatkoznak, így azok nem érintik a termőfölddel nem rendelkező gazdálkodókat (pl. földnélküli állattartókat).

A szabályozás elve

Az új szabályozás alapján a kárenyhítési rendszerbe való belépésre kötelezett termelők befizetéseiből évenként olyan nagyságú forrás képezhető, amely a törvény által előírt költségvetési kiegészítéssel együtt középtávon méltányos kárenyhítést tud nyújtani azoknak a gazdálkodóknak, akiknek az elemi károk miatt a növénytermesztéssel összefüggő gazdálkodásuk egészére vonatkoztatott hozamérték-csökkenése a harminc százalékos mértéket meghaladja.

A kárenyhítési rendszerben való részvétel

A kárenyhítési rendszerbe való belépés és ezzel együtt a kárenyhítési hozzájárulás fizetése a piacra termelő mezőgazdasági vállalkozások

- **a gazdálkodó szervezetek**
- és az **egyéni vállalkozók** számára kárenyhítési törvény erejénél fogva **kötelező**

- **az őstermelők saját elhatározásuk alapján dönthetnek** arról, hogy belépnek-e a rendszerbe és kötelezettséget vállalnak a kárenyhítési hozzájárulás megfizetésére és így jogosulttá válnak kárenyhítő juttatás igénylésére is, vagy távol maradnak-e ettől a rendszertől, és lemondanak minden olyan támogatásról, amely elemi csapás esetén megilletné őket.

A kárenyhítési rendszerbe történő bejelentkezés

- A kárenyhítési rendszerbe történő bejelentkezés a területalapú támogatások igénylésére szolgáló egységes kérelemnek a **Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz (MVH)** történő beadásával valósul meg.
- Az őstermelők a kárenyhítési rendszerbe való belépési szándékukat két tanúval is aláíratott nyilatkozáttal erősíthetik meg. Mivel a **nyilatkozat határozatlan időtartamra szól**, annak megadását az őstermelőnek minden évben nem kell megismételnie. A rendszerből való kilépésre a kárenyhítési törvényben rögzített határidőt figyelembe véve, a nyilatkozat írásban történő visszavonásával van lehetőség.

Fizetési kötelezettségek

A termelő kárenyhítési hozzájárulás fizetésére vonatkozó kötelezettségét a benyújtott egységes kérelem (illetve nyilatkozat és egységes kérelem) alapján az MVH határozza meg.

- A kötelezettséget a **tárgyév június 30-áig** kell teljesíteni.
- A teljesítés elmaradása esetén a befizetendő összeg **adók módjára behajtható** tartozássá alakul, behajtásáról az MVH gondoskodik.
- A kárenyhítési hozzájárulás mértéke **szántóföldi növénytermesztés esetén 800 Ft/ha, szőlő- és gyümölcsös ültetvények esetében pedig 2000 Ft/ha**. A kárenyhítés a téli- és tavaszi fagyok, a belvíz és az aszály okozta elemi károkra vonatkozik, egyéb károk kezelésére továbbra is az üzleti biztosítók által kínált lehetőségek ajánlhatók.
- A kárenyhítési hozzájárulás befizetési kötelezettség teljesítésének a késedelme a kárenyhítő juttatásra való jogosultság elvesztésével jár, tehát minden érintett termelő elemi érdeke, hogy befizetését a jogszabály szerinti június 30-ai határidőre teljesítse.

Az elemi károk bejelentése

Az elemi károk közül a belvív-, a téli- és tavaszi fagykárokat **a keletkezésüktől számított tíz napon belül** be kell jelenteni a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal (MgSzH) területi szervéhez.

- A káresemény bekövetkezéséről a bejelentést követően a megyei szakigazgatási hivatal **helyszíni ellenőrzés** alapján jegyzőkönyvet vesz föl.
- A belvív- és fagykárok bejelentésének elmulasztása esetén a termelő ezen károk után nem részesülhet kárenyhítő juttatásban.
- **Az aszálykárokat nem kell bejelenteni**, kárenyhítő juttatást azonban a termelő aszálykár után csak az esetben igényelhet, ha **az aszályhelyzet fennállásáról a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter közleményt ad ki**.
- A kárbejelentésen túlmenően a termelőnek a megyei hivatalhoz be kell jelenteni a biztosító intézettel kötött biztosítási szerződéseket is.
- **Ugyanarra az elemi kárra teljes összegű kártérítés és kárenyhítő juttatás nem vehető igénybe**, azaz a kárenyhítő juttatásként csak a teljes összegű kárenyhítési juttatás és a biztosító által kifizetett kártérítés különbözete igényelhető.

A kárenyhítési jogosultság megállapítása

Kárenyhítő juttatásra az a károsult termelő jogosult, aki a kárenyhítési hozzájárulását maradéktalanul **befizette, a bejelentési kötelezettségeinek eleget tett** és gazdálkodása **hozamérték-csökkenésének mértéke** az általa használt összes termőfölddel összefüggő gazdálkodása egészére vonatkoztatva **harminc százaléknál nagyobb**.

- A hozamérték-csökkenés kiszámításánál a gye- és legelőterülettel, erdőterülettel, halastóval összefüggő gazdálkodás adatait figyelmen kívül kell hagyni, az ezeken a területeken keletkezett károk nem képezik a kárenyhítés tárgyát.
- A hozamérték-csökkenés mértékét a tárgyévi hozamérték és három korábbi elemikár-mentes év termésátlagának és a termelt növények (termények) piaci átlagárának szorzataként megállapított u.n. referencia-hozamérték hányadosa adja.
- A számításokhoz szükséges mindenkori adatokat a termelő saját adataiból, illetve az FVM által közzétette adatokból lehet kiválasztani.

A kérelem benyújtása

A kérelmet a **tárgyév október 20-áig** kell az **MgSzH megyei hivatalához** eljuttatni.

- Azok a termelők, akik a megadott határidőig a hozamérték-csökkenés végleges mértékét **a betakarítás elhúzódása miatt** nem tudták megállapítani, a kérelmüket az előzetesen megállapított adataik alapján állíthatják ki azzal a feltétellel, hogy a végleges adatok alapján a **tárgyév december 20-áig** új támogatási kérelmet kötelesek benyújtani.
- Az adott év kárenyhítésébe **a tárgyévet megelőző október 1-jétől a tárgyév szeptember 30-áig keletkezett elemi károkat lehet figyelembe venni**.
- Az ezen időszak után keletkezett károk hatását már a következő év hozamérték-csökkenésénél kell beszámítani.
- A károsult termelő kárenyhítő juttatásként **a kiszámított hozamérték-csökkenés nyolcvan százalékát kaphatja meg**, mivel európai uniós jogszabályi előírás, hogy a kárnak egy részét (ez a rész húsz százalék) minden körülmények között a kárt szenvedett termelőnek kell viselnie.
- **Az MgSzH** megyei hivatala a kérelem adatait megvizsgálja, észrevételeit, javaslatát a kérelmen záradék formájában rögzíti, és **a kérelmet november 10-éig eljuttatja az MVH-hoz**.

A kérelem elbírálása

Az MVH ugyancsak megvizsgálja a kérelmek tartalmát és összeveti a rendelkezésére álló adatokkal (pl. a kérelmező befizette-e a kárenyhítési hozzájárulást, stb.) és figyelemmel az MgSzH záradékára is, döntést hoz a kérelem elfogadásáról, vagy elutasításáról. A kérelmek felülvizsgálata és feldolgozása után az MVH a rendelkezésre álló kárenyhítési források alapján megállapítja a kifizethető kárenyhítő juttatás mértékét. Amennyiben a kárenyhítő juttatások igényének az összege nagyobb, mint a rendelkezésre álló kárenyhítési forrás, úgy a kárenyhítő juttatások összegét minden kérelmező esetében a rendelkezésre álló kárenyhítési forrás mértékéig arányosan csökkenteni kell.

A kárenyhítő juttatás kifizetése

Az MVH a kárenyhítési igények feldolgozását követően kifizetési tervet készít, amelyet az FVM jóváhagyás céljából elküld az Európai Unió Bizottságához. A bizottsági jóváhagyást követően pedig az MVH megkezdi a kárenyhítő juttatások kifizetését.

- **A kárenyhítési törvény lehetővé teszi azt is, hogy az MVH a kárenyhítő juttatások terhére előleget fizessen ki**, amennyiben a károsult termelő a kárenyhítési kérelmében ezt külön jelzi, illetve az előlegfizetésre megfelelő nagyságú forrás a tárgyévben rendelkezésre áll. (Tehát előfordulhat olyan eset is, hogy az igénylések ellenére az adott évben előlegfizetésre nem kerül sor.)
- **Az előleg kifizetéséről a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter dönt.**
- Az előlegfizetésre vonatkozó döntést követően az MVH a tárgyév végéig kifizeti az előlegeket és a maradék tíz százalékot a kifizetési terv jóváhagyását követően a tárgyévet követő év első negyedében rendezi a kárenyhítő juttatások kedvezményezettjeivel. Ugyancsak ekkor történik meg az előzőekben már említett, korrekciók miatt ismételt kérelmeket benyújtó termelőkkel való végleges elszámolás is.

A kárenyhítő juttatással kapcsolatban mind az MVH, mind pedig az MgSzH ellenőrzést kezdeményezhet. A kárenyhítési jogszabályok megsértése esetén az MgSzH területi szerve által kiállított jegyzőkönyv alapján a jogosulatlanul igénybevett támogatás tényét az MVH határozatban állapítja meg, és gondoskodik a jogosulatlanul igénybevett kárenyhítő juttatás visszafizettetéséről.

Budapest, 2009. április 1.

Forró Pál
szakmai főtanácsadó
Agrárszabályozási Főosztály